

VOORWOORD

Afwijkend gedrag is voor de sociale wetenschapper een fascinerend studiegebied. Het zoeken naar een verklaring waarom mensen er toe komen normen te overtreden in min of meerdere mate, en hoe we daar als samenleving tegenover moeten staan, brengt de onderzoeker van de sociale omgeving en de cultuur van de mens naar de uiterst individuele kenmerken van mensen, soms genetisch bepaald. Natuurlijk is wat in een samenleving op een bepaald moment als afwijkend gedrag wordt gezien, tijds- en cultuurgebonden en dus een sociale constructie. Maar een veranderende definitie van een gedragsvorm sluit een biologische grondslag van dat gedrag uiteraard niet uit.

Want het gaat ons als wetenschappers toch vooral om het verklaren. Wetenschappers moeten een kritische, maar open geest houden tegenover verklaringen die op wetenschappelijke gronden legitimiteit hebben verworven. Als het gaat over afwijkend gedrag zijn er op een tijdspanne van een paar decennia hele bibliotheken empirisch materiaal verzameld over biologische ‘correlaten’ van dat gedrag. Wie echt een verklaring zoekt voor afwijkend gedrag kan niet onderuit aan de berg inzichten uit verschillende biologische gebieden.

Afwijkend gedrag is natuurlijk een meerlagig begrip, maar het bakent niettemin de focus van analyse toch af. Het onderzoeksvoorwerp is dus meer afgelijnd dan in de brede sociale wetenschappen, soms zelfs tot heel extreme vormen van gedrag. Dat maakt een analyse in bepaalde opzichten makkelijker, maar, bijvoorbeeld naar veralgemeenbaarheid, ook uitdagender. In de biosociale wetenschappen is dit inzicht sterk doorgedrongen.

Dit boekje zet de lezer op weg in het boeiende biosociale onderzoek naar afwijkend gedrag. Het is geen exhaustief overzicht, en het pretendeert geen sluitende ultieme verklaring voor afwijkend gedrag aan te leveren. Maar het wil vooral aanzetten tot nadenken, het wil “eyes openen”, en het wil vooral ook een pleidooi zijn voor echt interdisciplinair onderzoek, op de doorsnede van het sociale en het biologische. Zonder dat het een ten koste gaat van het ander.

Dit boek wordt gebruikt als lesmateriaal voor studenten in de Criminologische Wetenschappen aan de Universiteit Gent. Het is een voorrecht om jonge criminologen in wording met deze biosociale invalshoek kennis te mogen laten maken.

Prof. Dr. Kristiaan Thienpont
Januari 2018